

Guía Docente				
Datos Identificativos			2019/20	
Asignatura (*)	Pobreza e desigualdade: debates, medicións e identificación de grupos en risco de exclusión		Código	615525005
Titulación				
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Novo Corti, Maria Isabel	Correo electrónico	isabel.novo.corti@udc.es	
Profesorado	Novo Corti, Maria Isabel	Correo electrónico	isabel.novo.corti@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia pretende que o alumnado adquira os coñecementos que permitan a análise e medición da pobreza, así como a identificación dos grupos en risco de exclusión. De xeito transversal, farase referenecia, ao longo de toda a asignatura, ás paticularidades a distintos grupos en risco de pobreza e/ou exclusión. O dominio do temario axudará a identificar posibles riscos, contribuíndo así ao desenvolvemento profesional na área de políticas públicas e accións relacionadas coa pobreza e a exclusión social.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Os obxectivos do curso consisten na adquisición por parte do alumnado de:			
1. Identificar os procesos sociais que poden provocar situacións de desigualdade, pobreza, vulnerabilidade ou risco de exclusión social, así como identificar grupos en risco de pobreza.		BM1 BM2 BM3	CM1 CM4
2. Competencias xenéricas para desenvolver unha mirada crítica e creativa ao analizar a problemática da pobreza: Crítica, no sentido de pór en cuestionamento os principios organizadores do coñecemento e Creativa, ao considerar as implicacións sociais e políticas que os discursos levan, recoñecendo situacións de desigualdade nos países desenvolvidos, explicar a súa natureza e a influencia do contorno económico.		BM7 BM8 BM10 BM11 BM14 BM15 BM20 BM21	CM1 CM4
3. Competencias específicas en coñecementos que permitan identificar factores clave no fenómeno da pobreza e da exclusión, así como os principais grupos que se atopan nesta situación, como é o caso da pobreza e cómo afecta á desigualdade de xénero, incrementando a súa perspectiva social.		AM1 AM3 AM4 AM5 AM7 AM17	BM4 CM1 CM2 CM3
4. Competencias relacionadas coa análise das políticas sociais existentes, a comparación entre elas, a discusión e a elaboración de informes.		AM2 AM6 AM8	BM5 BM9 BM13 BM16 BM17 BM18 CM5 CM6 CM7

5. Competencias relacionadas co uso e a análise de bases de datos e recursos on-line, así como o cálculo de indicadores: Utilización de métodos e técnicas de investigación aplicadas á desigualdade, pobreza e exclusión.	AM3	BM10 BM11 BM18	CM7
---	-----	----------------------	-----

Contidos	
Temas	Subtemas
BLOQUE I: Concepto de pobreza, exclusión e desigualdade BLOQUE II: A análise da pobreza, a exclusión e a desigualdade BLOQUE III: Investigación aplicada	PARTE I: Pobreza, exclusión e desigualdade. I.1 Visión Teórica BLOQUE II: Análise da pobreza, exclusión e desigualdade. II.1 Indicadores e medidas BLOQUE III: Investigación Aplicada: identificación de grupos excluídos. III.1 Informes III.2 Introducción á Investigación

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	B11 B10 C1	10	0	10
Proba mixta	A1 A2 A5 A6 A7 A8 A17 B21 B20 B17 B14 B13 B9 B7 B5 B4 B3 B2 B1 C5 C6 C7	8	4	12
Sesión maxistral	A1 A2 A3 B1 B2 B4 B11 B13 B14 B15 B16 B18 C2 C4	25	50	75
Proba obxectiva	A4 A5 A8 B2 B3 B8 B10 B20 B21 C3	15	30	45
Portafolios do alumno	B7 B8 B10 B14	0	4	4
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Realízanse obradoiros ou conferencias de participantes invitados/as, con persoas directamente relacionadas con proxectos ou experiencias que aporten coñecemento empírico sobre o contido da asignatura
Proba mixta	A proba mixta correspóndese co exame final
Sesión maxistral	Traballaranse activamente os temas do programa, integrando a exposición docente cos debates dirixidos e outras actividades prácticas. A orde das sesións poderá sufrir algúns cambios en función da asistencia de conferenciantes invitados/as para tratar estudos de casos ou experiencias concretas.
Proba obxectiva	Realizaranse probas durante o transcurso do curso (que poderán ser realizadas de forma presencial ou mediante a plataforma virtual), para que o alumnado poida ter un seguemento continuo dos seus progresos.
Portafolios do alumno	Recopilación estruturada e organizada de traballos persoais, de carácter teórico ou práctico, realizados ao longo do curso, como evidencias para a adquisición de coñecementos e competencias da asignatura.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Portafolios do alumno	Resérvanse horas do profesorado responsable da asignatura para titorizar o traballo polo que se avaliará ao estudantado.
Proba obxectiva	Estas titorías realízanse igualmente co alumnado on-line a través dos medios de comunicación establecidos de acordo entre as profesoras e o estudantado.
Obradoiro	Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de titorías compatible coa súa dedicación

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	B7 B8 B10 B14	Recopilación estruturada e organizada de traballos, de carácter teórico ou práctico, realizados ao longo do curso, como evidencias para a adquisición de coñecementos e competencias da asignatura	5
Proba obxectiva	A4 A5 A8 B2 B3 B8 B10 B20 B21 C3	Estas probas estarán preferentemente en liña (aínda que poderían facerse presencialmente) a través da plataforma Moodle, inclúen todo tipo de preguntas: opción múltiple, verdadeira ou falsa, selección, preguntas curtas, preguntas e problemas de ensaio ou exercicios prácticos	50
Obradoiro	B11 B10 C1	Requírese a verificación da participación activa nos obradoiros	5
Proba mixta	A1 A2 A5 A6 A7 A8 A17 B21 B20 B17 B14 B13 B9 B7 B5 B4 B3 B2 B1 C5 C6 C7	A proba ou probas mixta(s) incluírá(n) cuestións teóricas e/ou prácticas e poden ser realizadas de forma presencial ou on-line.	40

Observacións avaliación
Os criterios e actividades de avaliación serán os mesmos na primeira e na segunda oportunidade

Fontes de información

Bibliografía básica	- Sen, A. (1992). Sobre conceptos y medidas de pobreza. Comercio exterior, 42(4), 310-322 - Instituto Nacional de Estadística - España (2006). La pobreza y su medición. Presentación de diversos métodos de obtención de medidas de pobreza. INE. Instituto Nacional de Estadística. - Atkinson, A. B. (1998). Social exclusion, poverty and unemployment. In J. Hills (Ed.), Exclusion, employment and opportunity (pp. 1-20) . London School of Economics and Political Science: Centre for Analysis of Social Exclusion (CASE) - Subirats, Joan (2004). Pobreza y exclusión social, un análisis de la realidad española y europea. Colección de Estudios Sociales, 16, Fundación La Caixa - Atkinson, R., & Davoudi, S. (2000). The concept of social exclusion in the european union: Context, development and possibilities. Journal of Common Market Studies, 38(3) - Novo-Corti, I; Baña Castro, M (2011). Muller Rural Galega, tecendo redes para un novo milenio. Gesbiblo, A Coruña - Spain - Fundación FOESSA (2019). Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Fundación FOESSA - Rycroft, Robert S. (2018). The economics of inequality, discrimination, poverty and mobility (2nd edition). Routledge - Taylor & Francis - Collier, P. (2008). El club de la miseria : qué falla en los países más pobres del mundo . Turner - Collier, P., & Dollar, D. (2002). Globalization, growth, and poverty: Building an inclusive world economy. Oxford University Press - Goerlich, F.J. & Villar, A. (2009). Desigualdad y bienestar social, de la teoría a la práctica. Fudación BBVA - Villar, A. (2017). Lectures on Inequality, Poverty and Welfare. Springer Atkinson, A. B. (1998). Social exclusion, poverty and unemployment. In J. Hills (Ed.), Exclusion, employment and opportunity (pp. 1-20) London School of Economics and Political Science: Centre for Analysis of Social Exclusion (CASE). Atkinson, R., & Davoudi, S. (2000). The concept of social exclusion in the european union: Context, development and possibilities. Journal of Common Market Studies, 38(3) doi:10.1111/1468-5965.00229 Ayala, L. (2006). Lamonitorización de la desigualdad y la exclusión social: hacia un sistemaintegrado de indicadores, en Vidal Fernández, F. (dir.), V Informe FUHEM depolíticas sociales: La exclusión social y el estado del bienestar en España,Madrid: FUHEM, 43-59. Disponible en: http://www.fuhem.es/media/ecosocial/file/Cohesi%C3%B3n%20Social/Desigualdad,%20pobreza%20y%20exclusi%C3%B3n/AYALA%20CA%C3%91%C3%93N,%20Luis,%20La%20monitarizaci%C3%B3n%20de%20la%20desigualdad.pdf Cortina A., Pereira G.(2009). Pobreza y libertad: erradicar la pobreza desde el enfoque de lascapacidades de Amartya Sen. Madrid: Tecnos.Fundación FOESSA (2014).Una mirada de género a la exclusión social. Fundación FOESSA. Disponible en: http://www.foessa2014.es/informe/uploaded/documentos_trabajo/15102014151359_2687.pdf Fundación FOESSA (2015). Análisisy Perspectivas 2016: Expulsión Social y Recuperación Económica. FundaciónFOESSA. Disponible en: http://www.foessa.es/publicaciones_compra.aspx?Id=5279&Idioma=1&Diocesis=42 Instituto Nacional de Estadística (2006). La pobreza y su medición. Presentación de diversos métodosde obtención de medidas de pobreza. Instituto Nacional de Estadística.Disponible en: file:///F:/Docencia/Pobreza%20y%20exclusi%C3%B3n%20social/Gu%C3%ADa%20Carlos%20III/INE_pobreza.pdf Piketty, T., & Saez, E. (2014). Inequality in the long run. Science, 344(6186), 838-843. doi:10.1126/science.1251936 Picatoste, José Picatoste, Ignacio López Arranz, Mª Asunción (2016). Las políticas públicas de austeridad efectos del Real Decreto-Ley 16/2012, de 20 de abril, en España. Editorial Aranzadi, S.A. ISBN:97884 Stiglitz J. E., Sen A. yFitoussi J. P. (2009). El informe de la comisión sobre la medición de lasactividades económicas y el progreso social. Institut national de lastatistique et des études économiques. Disponible en: http://www.ambafrance-es.org/Informe-de-la-Comision-Stiglitz Subirats, Joan. (dir.)(2004) Pobreza y exclusión social, un análisis de la realidad española yeuropea, Colección de Estudios Sociales, 16, Fundación La Caixa. Disponible en:http://www.didacqueralt.com/pobreza-sp.pdf
Bibliografía complementaria	Recoméndase hacer un seguimiento contínuo da plataforma MOODLE

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fontes de información e técnicas estatísticas para a análise das políticas sociais/615525007

Materias que continúan o temario

Observacións

É aconsellable tener coñecementos básicos de socioloxía, economía e dereito. En particular, debes coñecer o papel das organizacións transnacionais (Banco Mundial, Nacións Unidas, Unión Europea). Tamén hai coñecementos básicos de matemáticas e estatística aplicadas á correcta interpretación, cálculo e xestión de bases de datos e indicadores. Recoméndase ter un nivel de inglés medio-alto para un acceso adecuado ás fontes de información. Así mesmo, requírese un nivel adecuado de uso das TIC.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías